

Nr 45

Av herr **Eriksson m. fl.**, om ändring i förordningen den 31 maj 1957 om allmän energiskatt.

När skatt på elektrisk kraft infördes från och med budgetåret 1951/52 beslöt riksdagen att skatt på högspänd kraft — i huvudsak industriell kraft och kraft för kommunikationsändamål — skulle uttagas som värdeskatt med 10 procent av kraftpriset. Å lågspänd kraft, d. v. s. sådan som förbrukas för s. k. borgerliga ändamål, skulle skatten uttagas som en styckeskatt med 1 öre för kilowattimme (1 öre/kWh).

Elskatten på kraft för s. k. borgerliga ändamål och kraft för kommunikationsändamål avvecklades vid ingången av budgetåret 1952/53 men återinfördes i samband med införandet av allmän energiskatt från och med budgetåret 1957/58. För närvarande utgår energiskatt på elektrisk kraft (elskatt) använd i industriell rörelse med en årsförbrukning av mer än 40 000 kWh alltjämt som en 10-procentig värdeskatt. Vid återinförandet av elskatt på elkraft för s. k. borgerliga ändamål, vilken i regel försäljes i enlighet med de inom de olika distributionsområdena gällande detaljtaxorna, bestämdes att även sådan elskatt skulle uttagas som värdeskatt med en skattesats av 5 procent.

För detaljdistribuerad kraft har elskatten genom förordningen den 14 mars 1958 (nr 71) sedan höjts till 7 % av kraftens beskattningsvärde. Beskattningsvärdet är lika med summan av de avgifter som förbrukaren har att erlagga för den elektriska kraften. För detaljdistribuerad kraft utgör sålunda beskattningsvärdet summan av alla i detaljtaxan ingående strömavgifter d. v. s. summan av abonnentavgiften (mätarhyran), grundavgifterna och energiavgifterna.

Även om en viss standardisering av detaljtaxorna på landsbygden genomförts under senare år kan stora variationer konstateras mellan taxor som tillämpas inom tätorter och tätbebyggda landsdelar i jämförelse med eltaxor som tillämpas inom landsdelar som är ogynnsamt belägna i förhållande till kraftkällorna eller som består av glesbygder. Det varierande elkraftpriset sammanhänger med skillnaderna i kostnader för distribution av elkraft i tätorter och på landsbygden.

En sammanställning över de elavgifter som uttages för lika stora abonnemang inom ett antal kommunala elverks distributionsområden i jämförelse med den taxa som tillämpas av statens vattenfallsverk och ett stort antal enskilda kraftdistributörer på landsbygden samt en taxa som förekommer inom Värmlands glesbygd ger följande resultat.

Elavgifter och elskatt (E-skatt) för ett abonnemang om 10 tariffenheter (te) och en årsförbrukning av 2 000 kilowattimmar (kWh).

Distributionsområde	Elavgifter exkl. E-skatt		totalt kr.	E-skatt Sthlm = 100
	Totalt kr.	öre/kWh		
Stockholm	238: 50	11,93	16: 69	100
Uppsala	273: —	13,65	19: 11	114
Norrköping	276: —	13,80	19: 32	116
Göteborg	287: —	14,35	20: 09	121
Statens vattenfalls- verk m. fl. om- råden på lands- bygden	363: —	18,15	25: 41	152
Värmlands glesbygd	400: —	20,00	28: 00	168

Av sammanställningen framgår att det resulterande elkraftpriset för det i exemplet valda abonnemanget kan variera högst avsevärt mellan stad och landsbygd. En abonnent inom statens vattenfallsverks distributionsområde kan alltså få erlägga 52 procent högre avgifter än en stockholmsabbonent. Härav följer också att landsbygdsabbonenten så länge som nuvarande system med värdeskatt för lågspänd elkraft tillämpas får erlägga mer än 50 procent högre elskatt än Stockholmsabbonenten. I en glesbygd kan en abonnent komma att belastas med 68 procent högre elskatt än en abonnent i Stockholm.

Enligt uppgift i årets statsverksproposition, bil. 1, I: Riksräkenskapsverkets inkomstberäkning sid. 66 beräknas genomsnittspriset på kraft för borgerliga ändamål i tätorterna under budgetåret 1960/61 komma att uppgå till 12,4 öre/kWh och årsförbrukningen till 5 570 MkWh. Motsvarande pris på landsbygden beräknas till 16,2 öre/kWh och årsförbrukningen 3 720 MkWh. Genom att elskatten uttages som värdeskatt belastas landsbygden sålunda med i genomsnitt 30 procent högre elskatt än tätorterna.

Även om genomsnittspriset för detaljdistribuerad elkraft på landsbygden i jämförelse med motsvarande pris i tätorterna icke uppvisar större differens än vad som ovan anges blir sålunda skillnaden i skattebelastning mellan landsbygd och tätort icke oväsentlig. Inom områden på landsbygden med låg specifik elförbrukning eller där speciella glesbygdstaxor tillämpas kan elskatten bli cirka 60 procent högre än vad som i genomsnitt uttages av de i elhänseende särskilt gynnade abonnenterna i tätorterna.

I energiskatteförordningen har intagits en bestämmelse om att kontrollstyrelsen bland annat kan medge nedsättning av elskatten inom distributionsområden med onormalt höga kraftavgifter.

Med anledning därav har under år 1959 en grupp abonnenter inom ett område i vilket en eltaxa tillämpas som resulterar i 56 procent högre elskatt

än vad som i genomsnitt uttages i tätorterna hänvänt sig till kontrollstyrelsen och hemställt om nedsättning av skatten. Kontrollstyrelsen har dock meddelat abonnenterna att vad dessa anfört icke utgör tillräckligt skäl för bifall till framställningen.

Det finnes därför små möjligheter för elabonenterna på landsbygden att genom hänvändelse till kontrollstyrelsen erhålla en nedsättning av skatten till skälig nivå.

Genom att ersätta den 7-procentiga värdeskatten med en styckeskatt av 1 öre/kWh, vilket betyder en återgång till samma system som gällde under budgetåret 1951/52, skulle alla abonnenter på landsbygden såväl som i tätorterna få erlägga exakt samma skatt vid samma förbrukning. Även landsbygdsabbonenterna i Norrland med på grund av yttre förhållanden hög energiförbrukning skulle genom en sådan omläggning av skatten belastas med lägre elskatt än för närvarande.

En abonnent i Norrland som inköper sitt elkraftbehov efter statens vattenfallsverks normaltaxa och har ett abonnemang om 10 te och en specifik energiförbrukning av 400 kWh/te, d. v. s. dubbelt så hög energiförbrukning som i tidigare nämnda exempel, betalar sålunda nu en värdeskatt av 40: 81 kronor/år. Om skatten uttages som styckeskatt med 1 öre/kWh skulle skatten bli något lägre eller 40 kronor/år d. v. s. exakt samma belopp som för en abonnent med samma förbrukning inom en tätort. Nuvarande system med värdeskatt medför att norrlandsabbonenten betalar 52 % högre skatt än stockholmsabbonenten. Det borde vara angeläget att åstadkomma en sådan ändring av skattesystemet, att icke abonnenter, som betalar ett jämförelsevis högt pris på elkraft, får betala väsentligt högre elskatt än de abonnenter som har tillgång till billig elkraft av hög kvalitet.

Mot systemet med styckeskatt har bland annat framförts den invändningen att detaljabbonenter som av speciella anledningar endast betalar hälften av det energipris som annars är normalt, t. ex. bagerier som använder betydande kvantiteter nattkraft för uppvärmning av ackumulerande ugnar, skulle komma att beskattas nära dubbelt så högt genom en styckeskatt av 1 öre/kWh än genom en 7-procentig värdeskatt.

I sådana speciella fall bör kontrollstyrelsen kunna medge en nedsättning av styckeskatten eller föreskriva att densamma allttjämt må uttagas som en 7-procentig värdeskatt.

Det torde under alla förhållanden bli väsentligt enklare för kontrollstyrelsen att medge nedsättning av skatten i sådana speciella fall än att genom avvägning av skattesatsen för ett stort antal landsbygdsabbonenter, vilka inköper sitt elkraftbehov efter varierande grundavgifter och energiavgifter, försöka åstadkomma lika skattebelastning på abonnenterna i tätorterna och på landsbygden.

Med stöd av vad som ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att nuvarande energiskatt på elkraft för s. k. borgerliga ändamål med 7 procent av kraftpriset med verkan från den 1 juli 1960 skall ersättas av en styckeskatt med 1 öre/kWh, samt

att förordningen av den 31 maj 1957 (nr 262) om allmän energiskatt må ändras i enlighet med bifogade förslag.

Stockholm den 20 januari 1960

John Eriksson
i Bäckmora
Jan-Ivan Nilsson
i Tvärålund

Sven Enström
i Iggesund
Erik Larsson
i Norderön

Rune Gustavsson
i Alvesta
Gunnar Lundmark

Bilaga

Förslag
till

förordning angående ändring i förordningen den 31 maj 1957
(nr 262) om allmän energiskatt.

Härigenom förordnas, att 14 § 1 mom. förordningen den 31 maj 1957 om allmän energiskatt skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives samt att till 15 § nämnda förordning skall fogas ett nytt moment, betecknat 3 mom., av lydelse som i det följande angives.

14 §.

1 mom. Skatten utgår

- a) för elektrisk — — — beskattningsvärde och
- b) för annan elektrisk kraft med ett öre för kilowattimme.

Såsom driftställe — — — huvudsak gemensamt.

Med beskattningsår — — — 30 juni.

Beskattningsvärdet är — — — icke skatt.

15 §.

3 mom. Kontrollstyrelsen äger förordna, att skatten för kraft, som avses i 14 § 1 mom, b) och som levereras för speciella ändamål eller såsom över-skottskraft, skall utgå med sju procent av kraftens beskattningsvärde.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1960.

Utän hinder därav skall dock skatten enligt tidigare lydelse av 14 § 1 mom. i fråga om elektrisk kraft, för vilken kraftavgift helt eller delvis utgår, efter uppmätt energiförbrukning: för tiden före första avläsningen av energiförbrukningen efter den 30 juni 1960 och

i fråga om annan elektrisk kraft: för redovisningsperiod, som till någon del hänför sig till tiden före den 1 juli 1960.